

Guvernul a încurcat cimitirul¹

Radu GOLBAN

În lumina reacțiilor cititorilor, mi-am dat seama că titlul anterior al articolului meu, „Guvernatorul BNR plânge la mormânt străin”, a fost o eroare nefericită – o confuzie de cimitire, dacă vreți. În realitate, nu era vorba de lacrimi vărsate în taină pentru „furtul tezaurului”, ci de un spectacol mult mai încurcat și mai aproape de tragedia umană decât de comedia ei. Astfel, am ajuns la concluzia că titlul corect ar fi trebuit să fie „**Guvernatorul a încurcat cimitirul**”. Nu este vorba doar despre o simplă rectificare nominală; este recunoașterea unei realități în care guvernatorul BNR, cu toată pretenția sa la infailibilitate, s-a trezit rătăcind printre morminte politice și economice ale „tezaurului de la Moscova”, confundând epitafele cu lozinci indoielnice.

Ce s-a întâmplat între timp pentru a justifica această schimbare de titlu? Ei bine, dragi cititori, pregătiți-vă pentru o călătorie într-un labirint al deciziilor monetare unde busola moralității pare să fi de mult pierdută, iar harta bunului simț – răsturnată. Așadar, haideți să dezgropăm împreună niste taine ascunse și să vedem cum Mugur Isarescu a reușit să transforme un mare tun al aristocrației financiare și politice a României din 1916 într-o pseudo-ghiulea demnă de o satiră a lui Caragiale.

Într-un carusel al istoriei, care pare să se învârtă în jurul aceluiași punct fix, tezaurul românesc de la Moscova continuă să fascineze și să alimenteze imaginația publicului ca la un spectacol de circ cu Siminică. La fiecare câțiva ani, apare un „to(lo)mac” pe scena mediatică, fluturând triumfător o filă gălbuie, care adaugă încă un detaliu la epopeea deja stufoasă a aurului pierdut.

Ultima fila a fost vânturată recent la Bruxelles (foto)

Fiecare nou document este disecat și prezentat ca o cheie ce ar putea înlesni restituirea tezaurului. Ne imaginăm noi documente halucinante ale guvernatorului, cum pedichiuristele din Iași în 1916 au lustruit cu migală călcâiele delegaților BNR, pregătindu-i pentru marea călătorie spre est, unde aveau să depună comorile națiunii în mâinile Rusiei. Documente peste documente, toate atestând nu o preocupare intelectuală profundă, ci o chițibușeală menită să ne

Foto sursa BNR, Parlamentari români – din articolul anterior

¹ Articol apărut în Cotidianul din 11 martie 2024, redirectionat spre revista Cetatea Cavalerilor de către autor, căruia îi mulțumim. Atașăm la acest articol și **Erata** pe care i-am transmis-o cu Nr. 12/08.03 2024

Către, Excelența Sa Dr. ec. Radu GOLBAN. În nr. 5(33)/2023 a Revistei Cetatea Cavalerilor a apărut articolul Tezaurul românesc, sub semnătura colonel conf. univ Dr. Aurel DAVID, în loc de articol semnalat de ... , cum ar fi fost corect.

Excelența Voastră dr. ec. Radu GOLBAN, În numele Redacției pe care o conduc vă datorez scuze.

Eroarea a pornit de la faptul că distinsul meu camarad, colonel (r.) conf. univ. Dr. David Aurel, mi-a semnalat pe rețeaua de socializare apariția unui interesant articol documentar despre *Tezaurul românesc*, fără a fi precizată sursa preluată și autorul acestuia. Greșeala redacției a constat în faptul că nu a verificat riguros datele de identificare, crezând că documentarul respectiv a fost elaborat de către expeditor. Cunoșteam că preocupările și scotocirile Domniei sale sunt dintre cele recunoscute prin originalitatea lucrărilor publicate în numerele anterioare, am comis eroarea de atribuire a sa ca autor. (Vă rog să observați că articole apărute în alte publicații sunt ca atare indicate în Cetatea Cavalerilor, și ele nu scad prestigiul autorului, dimpotrivă).

Vă mulțumim pentru înțelegere și vă rugăm să aveți amabilitatea a primi scuzele noastre de rigoare, pentru regretabila eroare comisă fără intenție, (Dr. David Aurel este un erudit cercetător), doar din dorința de informare a cititorului, cu obligația ce ne-o asumăm de a îndrepta Eroarea și a publica o ERATĂ cu scuze și republicare articolului în numărul următor sub semnătră Domniei Voastre, dacă sunteți de acord. Noi, cunoaștem, apreciem și lăudăm în mod deosebit activitatea Domniei Voastre Dl. Dr. ec. Radu GOLBAN, de cercetare și valorificare a trecutului neamului românesc, ceea ce corespunde și cu obiectivul Asociației Naționale a Cavalerilor de Clio, sub patronajul căreia apare lunar Revista Cetatea Cavalerilor, în mediul online. Menționăm faptul că toți colaboratorii revistei o fac în mod voluntar doar de dragul adevărului pe care îl răspândim sub forma articolelor și studii. Ca dovadă a seriozității vă punem la dispoziție și sumarul numerelor publicate, și Gala Eminescu, trofeu atribuit și conf. univ. dr. David Aurel, în 15 ianuarie 2024.

Vă rugăm a primi din partea noastră FELICITĂRI pentru neobosita muncă de cercetare și publicistică precum și întreaga considerație de stimă pentru poziția pe care o aveți în mod public în susținerea INTERESULUI neamului românesc! Sub această deviză a ADEVĂRULUI și IUBIRII de PATRIE, sub stindard tricolor, de mai bine de o jumătate de veac,semnatarii acestei scrisori ne-am făcut și ne face DATORIA DE OSTAȘI ai ROMÂNIEI!!

Vă adresăm INVITAȚIA de colaborare la Revista Cetatea Cavalerilor. Urma semnătura, telefoane, email. Eroarea a fost acceptată și înțeleasă de distinsul domn Radu Golban, a cărui consimțământ de publicare al acestui material îl avem.

aburească privirile și să ne distragă atenția. Acest mod de gândire arhaic și provincial, deloc sincronizat cu intelectualitatea occidentală, care furnizează detalii ne semnificative și rămâne orb la situația în ansamblu, este un simptom al unei maladii împământenite în România.

În loc să avem parte de analize profunde și introspecții asupra deciziilor luate de elita României în decembrie 1916, suntem bombardati cu informații superficiale care nu fac decât să ne distragă atenția de la adevărata miză.

Ce anume a determinat elita României să mute tezaurul în Rusia? Aceasta este întrebarea centrală, esența problemei care ar trebui să stea la baza oricărei discuții serioase pe acest subiect. O analiză a contextului politic și militar al vremii, a relațiilor internaționale și a jocurilor de putere ar putea oferi o perspectivă mult mai valoroasă decât orice inventar al bunurilor pierdute.

Oare această carte poștală propagandistică pentru împrumutul militar din 1916, emisă de Banca de Stat din 1916 sa fi convins acționarii BNR să mute tezaurul la Moscova?

Banca de Stat a oferit în mare măsură împrumuturi de război interne. Pentru promovarea lor, a emis afișe de agitație și cărți poștale create de artiștii talentați Rihards Zarins (Sarrinsch), Alfred Eberling, Efim Cheptsov și alții.

Mugur Isărescu mai umflă bula nesfârșită de trivialități în care suntem prinși. Ne pierdem în amănunte despre cum au fost sigilate vagoanele sau despre numărul exact al cutiilor de lemn, ignorând contextul mai larg și consecințele pe termen lung ale acelor evenimente. Nu l-am auzit să fi bătut la Bruxelles obrazul aliaților care au garantat pentru mutarea tezaurului la ruși, cum rămâne cu garanția, „Cum să-ți sabotezi propria țară în opt pași simpli” – un ghid pe care, se pare, elita României din 1916 l-a urmat cu o dedicație demnă de o cauză mai nobilă.

Într-un act de neînțeleasă încredere sau poate o orbire strategică fără precedent, acești „patrioți” au trimis prima tranșă a tezaurului național în Rusia chiar în pragul prăbușirii imperiale. Pașii ar arăta cam în felul următor:

Pasul 1: Îmbracă-te în hainele îngrijorării naționale și declară solemn că trebuie să protejezi aurul țării de invazia germană. Cu o față serioasă, explică poporului că te temi mai mult de ce ar putea face nemții dacă ocupă România cu 91.497 kg de aur, decât de ce ar putea face cu aurul pe care deja îl au la Berlin (23.362 kg). Este un argument atât de convingător încât chiar și Pinocchio ar fi gelos pe abilitatea ta de a-l spune fără să clipești.

Pasul 2: Ignoră faptul că economia rusă era un Titanic economic gata să lovească aisbergul revoluției și trimite tot aurul acolo. Fă-te că nu ai auzit de așteptarea unei răsturnări de situație.

Pasul 3: Când vezi că primul transport nu a fost suficient de aventuros (decembrie 1916), adu un omagiu absurdității situației! Trimite după revoluția din februarie 1917 și mai multe comori naționale după el – doar pentru a fi sigur că ai pus toate ouăle într-un coș care deja se scufundă. Asigură-te că a doua tranșă (iulie 1917) include obiecte de valoare inestimabilă, pentru ca pierderea să fie cât mai dureroasă (Valoarea totală a aurului și a celorlalte bunuri transferate la ruși a fost de 1'594'757'083 lei, din care aurul a fost „numai” în valoare de 315'154'980 lei). Așteaptă să cadă guvernul aliatului tău și abdicarea țării.

Pasul 4: Fii atât de orb încât să nu vezi că Rusia este pe butuci, cu o economie care sângerează sub povara războiului și cu inflație care ar face banii să pară hârtie igienică.

Pasul 5: Prefă-te că crezi în promisiunile unui regim care se clatină mai rău decât un bețiv pe gheața subțire a realităților politice.

Pasul 6: După ce tezaurul dispăre în vârtejul revoluției bolșevice, exprimă surprindere și indignare. „Cum a fost posibil?” – întrebă retoric, ignorând toate semnalele evidente ale instabilității.

Sursa: История Банка России (cbr.ru)

Pasul 7: Devino expert în negocieri absurde cu stăpânii Kremlinului. Practică arta conversației circulare și bucură-te de fiecare nou rând de discuții care se termină exact unde au început.

Pasul 8: Lasă posteritatea să se minuneze cum ai reușit să scrii cele mai absurde pagini din manualele de economie și politică externă. Devino subiect de studiu pentru generațiile viitoare de satiriști economici și guvernatori BNR.

Propun o idee care ar putea părea desprinsă dintr-o satiră, dar care, în esența ei, este un gest simbolic de unitate națională: să strângem fonduri pentru a-i cumpăra guvernatorului BNR, Mugur Isărescu, un pix Montblanc, din colecția „Mystery Masterpiece”. De ce? Pentru că poate acest instrument de scris elegant, inspirat din „stiloul lui Eminescu” este cheia care ne lipsește pentru a recupera tezaurul românesc din Rusia.

Creanța noastră asupra Moscovei este „perfect valabilă”, după cum ne spune guvernatorul, și ce modalitate mai bună de a o onora decât cu un pix pe măsură? Din pix ar trece creanța înapoi în bilanțul BNR și gata. De ce a fost scoasă din bilanț, dacă este perfect valabilă?

Într-adevăr, este o teorie intrigantă să sugerezi că aurul României nu s-a evaporat pur și simplu în văzduh ca mirosul de mititei de pe grătr, ci că anumite figuri din elita românească ar fi profitat de haosul din Rusia pentru a pune mâna pe prețiosul metal. Această manevră ar fi permis nu doar îmbogățirea lor, dar și menținerea unei creanțe asupra Rusiei, dublând astfel beneficiile.

Pentru a ilustra această situație complexă, să ne imaginăm următoarea parabolă: un om posedă o mașină destul de valoroasă și se gândește cum ar putea să maximizeze profitul pe care îl poate obține din ea. În loc să o vândă în mod tradițional, el concepe un plan mai îndrăzneț. Acesta roagă un hoț să-i fure mașina, cu scopul de a o vinde pe bucăți pentru piese – o piață adesea mai profitabilă decât vânzarea întregului vehicul. În același timp, proprietarul mașinii depune o cerere la compania de asigurare pentru a primi compensație pentru „furt”.

Astfel, proprietarul reușește să câștige bani atât din vânzarea pieselor mașinii furate, cât și din suma primită de la asigurare. El se folosește de sistem într-un mod care pare legal la suprafață, dar care ascunde o fraudă bine orchestrată.

Dacă aplicăm această parabolă la situația tezaurului românesc, putem vedea cum elitele ar putea să profite de pe urma unei astfel de scheme. Pe de o parte, ele ar putea avea acces la resursele provenite din aurul „dispărut”, iar pe de altă parte, continuând să susțină că Rusia datorează României aceste valori, mențin presiunea diplomatică și morală asupra fostei puteri sovietice.

Restul scenariului se înțelege de la sine.

În aristocrația financiară, unde Mugur Isărescu își are locul său bine meritat prin decenii de guvernare prudentă a BNR, există tradiții și cutume care par desprinse din alte timpuri. În această lume închisă, unde fiecare mișcare este calculată cu precizie, se practică un fel de drept cutumier ce amintește de codul vechi albanez – Kanunul – unde memoria colectivă și datoriile de onoare se transmit din generație în generație.

Asemenea ciobanilor albanezi, care nu uită și nu iartă o ofensă chiar și după sute de ani, cerând răzbunare în sânge pentru a restabili echilibrul și onoarea familiei, astfel și în rândurile elitei financiare există un sentiment profund de datorie nesfârșită. În cazul nostru, această datorie este legată de tezaurul românesc „pierdut” în Rusia.

Isărescu, ca parte a acestei nobilimi monetare, poartă pe umerii săi greutatea unei astfel de moșteniri. Este o povară care cere nu doar prudență economică, ci și o anumită doză de curaj – curajul de a face față trecutului și de a revendica ceea ce el definește că ni se cuvine.

În cazul României, după blocarea tezaurului la Moscova, țara s-a confruntat cu numeroase dificultăți economice. Pierderea tezaurului a afectat capacitatea financiară a statului român și credibilitatea sa pe plan internațional.

În plus, Primul Război Mondial și distrugerile provocate de acesta au dus la o situație economică dificilă care a contribuit la inflație. Cu toate acestea, BNR a continuat să plătească dividende acționarilor săi, chiar dacă banii emiși nu mai aveau acoperirea în aur promisă inițial (33 g aur la fiecare leu emis). În acest sens, acționarii „păgubiți” au putut totuși să încaseze dividendele promise pentru investițiile lor în împrumuturile statului.

Această situație poate fi comparată cu un fel de „mega afacere”, unde chiar și în absența unei garanții în aur, acționarii BNR au reușit să obțină un randament pe investițiile lor. În comparație cu parabola omului care își lasă mașina furată și apoi profită atât din vânzarea pieselor cât și din compensația asigurării, acțiunea BNR de a plăti dividende fără acoperirea directă în aur poate părea o manevră financiară și mai avantajoasă pentru acționari, decât cea a unei mașini furate.

Sper că acest apel la unitate națională pe care l-am începe cu un pix pentru Isarescu să trezească în noi spiritul stramoșesc al dreptului cutumier și să ne inspire să acționăm cu demnitate și hotărâre pentru recuperarea tezaurului.

În încheierea acestui pamflet, nu putem să nu remarcăm una dintre marile omisiuni ale istoriei noastre recente: de ce Mareșalul Ion Antonescu, cunoscut pentru poziția sa anti-sovietică și rusofobă, nu a folosit argumentul recuperării tezaurului ca motiv principal pentru implicarea României în război alături de Puterile Axei. Ar fi fost o justificare care să convingă poporul român de necesitatea intrării în conflict și de sacrificiile pe care le presupunea acest demers.

Mai mult decât atât, în fața tribunalului poporului, unde a fost judecat pentru crimele de război, Mareșalul Antonescu nu a invocat nici dorința arzătoare de a recupera tezaurul ca scuză pentru acțiunile sale. Era mult mai aproape în timp de momentul „furtului Moscovei” decât suntem noi astăzi și totuși, acest argument nu a fost folosit nici pentru mobilizare, nici pentru apărare. Să fi fost povestea tezaurului o chestiune prea încurcată chiar și pentru retorica sa naționalistă?

Tezaurul românesc de la Moscova nu este doar o comoară pierdută; este un simbol al unei gândiri de golan în momente critice la acel timp. Prin urmare, merităm mai mult decât anecdote – merităm o analiză riguroasă care să ne ajute să navigăm provocările prezentului cu o mai mare înțelepciune. Teoretic speranța stă în capacitatea noastră de a extrage lecțiile corecte din trecut pentru a modela un viitor mai prosper pentru România. Practic suntem martori pasivi ai unei narațiuni ridicole. Haideți să cerem un dialog deschis și onest despre motivele care au stat la baza deciziilor cruciale din trecut. Să solicităm transparență și responsabilitate din partea liderilor noștri, atât în interpretarea istoriei cât și în formularea politicii actuale.

Pentru informatii referitoare la situatia financiara a Rusiei din acea perioada:

Microsoft Word – rgwr_postprint.docx (warwick.ac.uk)

Organization of War Economies (Russian Empire) | International Encyclopedia of the First World War (WW1) (1914-1918-online.net)

Petrograd: First World War (1914-1918) | Cairn.info